

AZ ARAB TAVASZ: MAROKKÓ, A LÁTSZÓLAGOS KIVÉTEL

Abdelaziz Boussayer
középiskolai angol nyelvtanár, szabadúszó újságíró
boussayer@yahoo.fr

Fordította: Radics M. Péter

Mohamed Bouazizi tragédiája következtében nem csak Tunéziában, de szerte az arab világban tüntetések kezdődtek. A fiatal gyümölcsárús 2010. december 19-én gyújtotta fel magát, Egyiptomban, Líbiában, Jemenben, Algériában, Szíriában és Marokkóban számos fiatalember követte tettét.

A forradalmi „járvány” hamarosan Marokkót is elérte, bár sokan bíztak benne, hogy a kormányzat elejét tudja venni a tüntetéseknek és reformokkal képes fékezni az elégedetlenség hullámain. Több tízezer tiltakoztak a különböző városokban, de ritkán alakultak ki összecsapások a rendőrökkel, akik parancsba kapták, hogy tartózkodjanak az erőszak alkalmazásától. Zavargások főleg Marokkó északi és déli részén voltak, Elhouceimában pedig öten meghaltak, amikor kigyulladt egy helyi bankfiók. Az indulatok láttán a király már a reformok felgyorsításáról számolt be, de a radikális változásokat követelő hangokat nem vette komolyan. Végül, 2011.

február 21-én bejelentette egy új társadalmi és gazdasági tanácsadó testület megalakítását, amelynek a reformok végrehajtása lett a fő célja. Ugyanakkor az uralkodó azt is kijelentette, hogy nem enged a „demagógiának”, sokkal inkább bízik „a köztünk [...] és hűséges népünk közt fennálló teljes összhangban”.

„Csak semmi demagógia”

Március 9-én a király az alkotmány gyökeres átalakítását jelentette be, ez pedig egybeesett a tüntetők fő követelésével. E szerint a parlament és a bíróságok függetlenebb módon működhetnek, tényleges hatalmat kapnak a regionális tanácsok, valamint az őshonos amazigh népcsoport tagjai is több joghoz jutnak. A következő reggelre Marokkó könnyen befolyásolható politikai elitje és médiája a reformok legelkötelezettebb támogatójává váltak. Üdvözölték annak a bizottságnak a megalakulását, amely egy vezető jogász segítségével összeállítja az alkotmánytervezetet júniusig.

*A király bízik a „hűséges népben”
és nem enged a demagógiának.*

Forrás: AP fotó, www.economist.com

Az alaptörvényről a tervek szerint szeptemberben tartanak népszavazást, így jelezve, hogy Marokkóban megvalósul a „békés forradalom”. (Lapzártánk után derült ki, hogy a marokkói király alkotmányos reformtervezetét elsöprő többséggel elfogadták a szavazók a július 1-ei népszavazáson - a szerk.)

A tiltakozók február 20-a óta minden hétvégén nagy számban vonulnak az utcára. Sokak szerint a király által kinevezett alkotmányozó bizottság csak az uralkodó végrehajtó hatalmának megerősítésére törekszik, és egy spanyol- vagy angol típusú monarchia kialakítására nincs reális esély.

Bár a király alkalmasságát a tüntetők többsége elismeri, a monarchia

működését illetően egyre növekszik a kritikus hangok száma. Az elégedetlenek azzal érvelnek, hogy a palota belső köreinél túl sok hatalom koncentrálódik. A (francia neve alapján közismert) Nemzeti Befektetési Társaságról úgy tudni, Marokkó legnagyobb bankját, biztosítóját, tej-, élelmiszer- és olajipari vállalatát irányítja, de óriási ingatlanvagyonok felett is rendelkezik. Mások a király kultúrpolitikáját bírálják és a Mawazine fesztivál – egy Rabatban évente rendezett, nagyszabású zenei rendezvény – lefújását követelik, annak túlzó költségei miatt.

Jelenleg minden szektor – az oktatás, az egészségügy, a turizmus és az igazságszolgáltatás egyaránt – számos problémával küzd, ami a kivételesnek gondolt marokkói helyzet instabilitását jelzi. A kormány a tiltakozásokra erőszakkal és ellenfelei bebörtönzésével reagál.

Dióhéjban elmondható, hogy a politikával szembeni általános elégedetlenség kitart, a gyenge parlament nagyon keveset tud elérni, így szakpolitikai kérdésekben továbbra is a király, VI. Mohamed szava a döntő. Az alkotmánymódosításra irányuló kezdeményezése így elérheti végül azt az intézményrendszerben ígért áttörést, amit 1999-es trónra lépésekor sokan vártak tőle. Ha viszont a kezdeményezés elbukik, idén szeptemberben egy újabb, a korábbiaknál is dühösebb tiltakozáshullám veheti kezdetét. A következő hónapok ezért létfontosságúak lesznek a kormány és a király jövője szempontjából.